

Onderzoeksrapportage Passend Onderwijs SWV PO 20.01, 2017-2018

Samenvatting

1. Algemene gegevens

Het Samenwerkingsverband bestaat uit 30 schoolbesturen en 301 scholen/locaties met samen 45.190 leerlingen in de provincie Groningen en de gemeente Noordenveld. De vragenlijsten zijn ingevuld door alle schoolbesturen en 264 scholen.

Het samenwerkingsverband is letterlijk veel in beweging. In de afgelopen drie schooljaren zijn er 29 scholen opgeheven. Daarnaast valt het op dat er scholen zijn overgegaan van het ene schoolbestuur naar het andere. Ook is er veel wisseling in schoolbesturen, schoolbesturen zijn samengegaan of weggevallen.

Leerlingenaantallen

In het hele samenwerkingsverband neemt het aantal leerlingen af. De sterkste afnamen is te zien in subregio Noord, terwijl subregio Groningen/Haren vrijwel gelijk blijft. Het gemiddeld aantal leerlingen per school neemt toe, daar heeft de sluiting van een aantal (zeer) kleine scholen aan bijgedragen. Het gemiddeld aantal leerlingen per school is het laagst in subregio Noord.

Het percentage leerlingen dat valt onder de gewichtenregeling, neemt in het hele samenwerkingsverband licht af. Het hoogste percentage gewichtenleerlingen is te vinden in de regio Zuidoost. Dit percentage ligt ruim boven het landelijk gemiddelde.

Het totaal aantal leerlingen in het SBO (3.12%) is afgenomen, maar procentueel blijft het gelijk aan het percentage in 2014/15. Het totaal aantal leerlingen in het SO laat na 2014/15 een scherpe daling zien, waarna het daarna langzaam daalt. Op dit moment betreft het 1.1% van het totaal aantal leerlingen.

2. Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Alle SOP's zijn recenter dan 1 september 2014, hiermee voldoen alle scholen aan de wettelijke eis dat een SOP niet ouder dan vier jaar mag zijn. Het samenwerkingsverband vraagt echter een jaarlijkse actualisatie van het SOP. Op de vraag of het SOP actueel is geven 45 scholen aan geen actueel SOP te hebben.

Het samenwerkingsverband vraagt daarnaast van de scholen dat het SOP op de website van de school en het schoolbestuur dient te staan. 69,8 procent van de scholen geeft aan dat het SOP op de website van de school staat en 5,9 procent geeft aan dat het SOP ook op de website van het schoolbestuur staat. Het SOP komt tot stand in de school en dient te worden opgesteld door het team van de school. De MR heeft adviesrecht op het SOP. Niet alle scholen hebben het SOP met het team overlegd. Ook heeft niet elk school de MR de gelegenheid gegeven om gebruik te maken van haar adviesrecht.

Expertise

Kinderen met ADHD/ADD, dyslexie, faalangst, autisme en verwante stoornis, een achterstand in taal/lezen en rekenen kunnen bij tenminste tachtig procent van de scholen in het samenwerkingsverband in voldoende mate, hoge of zeer hoge mate ondersteund worden. Van kinderen met downsyndroom, matige tot ernstige verstandelijke beperking,

een visuele of auditieve beperking weet een groot deel van de scholen (vijftig procent of meer) niet of ze ondersteuning kunnen bieden of ze kunnen geen ondersteuning bieden. De subregio Zuidoost is de enige subregio waarbij op elke problematiek of beperking die zijn bevraagd tenminste één school in zeer ruime mate ondersteuning kan bieden.

Alle schoolbesturen geven aan een intern begeleider beschikbaar te hebben (in dienst of extern). Op één school na geven de scholen dit ook aan. Ook geven de meeste scholen en schoolbesturen aan dat ze de beschikking hebben over een onderwijsassistent, (ortho)pedagoog, gedragsspecialist, logopedist en specialist hoogbegaafdheid. Opvallend is dat 63 scholen aangeven geen schoolmaatschappelijk werker beschikbaar te hebben. Een schoolmaatschappelijk werker of een vergelijkbare functionaris is een onmisbare schakel om Passend Onderwijs vorm te geven.

Afspraken

82,1% van de schoolbesturen geeft aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp en vijf schoolbesturen geven aan dat hun scholen dit niet hebben gedaan. Verbeterpunten met betrekking tot de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs gaan met name over dat het contact met jeugdzorg structureler en inhoudelijker kan waardoor men elkaar sneller en makkelijker vindt. Er worden nog te veel ad hoc oplossingen gezocht, waardoor het te lang duurt voordat er een oplossing gevonden wordt. Ook duidelijke informatie over hoe protocollen lopen, hoe oplossingen gevonden kunnen worden of hoe je jeugdzorg inschakelt is gewenst gezien de gegeven verbeterpunten.

60,7 procent van de schoolbesturen geeft aan niet samen te werken met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise.

Scholing

59,6 procent van de scholen geeft aan specifieke scholing of andere activiteiten voor hun leerkrachten in het schooljaar 2017-2018 georganiseerd te hebben. De meeste scholen hebben scholing gevolgd op de onderwerpen: handelingsgericht werken, signaleren & analyseren en pedagogisch klimaat. Er is nog niet veel ambitie om binnen nu en twee jaar te scholen op bepaalde onderwerpen ten behoeve van Passend Onderwijs.

Intern schoolondersteuningsteam

De interne schoolondersteuningsteams komen wisselend in frequentie bijeen. Bij een kwart van de scholen één keer per week en bij andere scholen één keer per maand of één keer per zes weken. Ook zijn niet alle scholen bekend met wat het intern schoolondersteuningsteam inhoudt. Een aantal scholen geeft geen intern schoolondersteuningsteam te hebben omdat ze een kleine school zijn.

3. Zorgplicht

Beleid

Bijna alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt ten aanzien van aanmeldprocedures en ondersteuningsstructuur. Ook op onderwerpen als leerlingenondersteuning, het verwijzen naar S(B)O en de doorgaande lijn van (speciaal)basisonderwijs en voortgezet onderwijs geven de meeste schoolbesturen aan beleid te hebben gemaakt. Schoolbesturen hebben het minst beleid gemaakt op de terugplaatsing van kinderen en de doorgaande lijn van voorschoolse voorzieningen naar (speciaal)basisonderwijs.

Geschillenprocedures

Er zijn geen geschillenprocedures geweest op het gebied van weigering van toelating en het ontwikkelingsperspectief van leerlingen. Op het gebied van de verwijdering van een leerling zijn er twee schoolbesturen geweest die in totaal vier geschillenprocedures hebben gehad bij de geschillencommissie Passend Onderwijs.

Aanmeldprocedures

De meeste scholen geven aan dat leerlingen aangemeld kunnen worden via een aanmeldformulier (86,7 procent) of intakegesprek (78 procent). Uit de antwoorden van de scholen blijkt ook dat een aantal scholen eerst met ouders in gesprek gaat voordat een kind wordt aangemeld. Dit is toegestaan, maar kan er wellicht ook voor zorgen dat scholen de zorgplicht proberen te omzeilen.

Zorgplicht

45 scholen konden niet alle aangemelde kinderen tijdig en passend plaatsen op hun school. Meestal is er dan binnen de gemeente een andere school gevonden. Er zijn 38 scholen geweest die in schooljaar 2017-2018 kinderen niet passend binnen zes weken konden plaatsen elders, in meer dan de helft van de gevallen is het kind dan doorgeplaatst naar het S(B)O. Volgens de scholen zijn er in het schooljaar 2017-2018 47 thuiszitters geweest. Er zijn 42 scholen geweest die één of meer thuiszitters hebben gehad.

Zeven van de twintig S(B)O scholen geven aan dat ze in totaal tussen de veertien en negentien leerlingen hebben kunnen terugplaatsen naar het regulier onderwijs. 23 reguliere scholen geven aan dat ze in totaal 28 leerlingen rechtstreeks hebben opgenomen vanuit het S(B)O.

Er zijn veel zij-instromers geweest afgelopen schooljaar 2017-2018, in totaal hebben scholen meer dan 570 zij-instromers ontvangen. 22 schoolbesturen hebben in totaal 293 doorverwijzingen naar het S(B)O gedaan afgelopen schooljaar.

OPP

In het IJkinstrument basisondersteuning staat dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. Zeventig scholen (27,5 procent) betrekken het kind niet bij het opstellen van het OPP. Elf scholen hebben geen overleg met de ouders bij het opstellen van een OPP. Tien scholen hebben geen contact met ouders over de uitvoering van het OPP.

4. Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen

In de afstemming met voorschoolse voorzieningen maakt een groot deel van de scholen gebruik van overdrachtsformulieren. 52 scholen hebben helemaal geen warme overdracht (zowel niet met ouders als zonder ouders) met voorschoolse voorzieningen. Er zijn ook zeven scholen die geen enkel voorbeeld van afstemming met de voorschoolse voorziening kunnen geven. Scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw stemmen op meer manieren af en werken vaker samen dan scholen zonder voorschoolse voorzieningen in het gebouw.

Voortgezet Onderwijs

In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt door een groot deel van de scholen een open dag/informatiebijeenkomst georganiseerd, vindt warme overdracht zonder ouders plaats en is er overleg PO-VO. Bij de terugkoppeling van het voortgezet onderwijs naar primair onderwijs valt op dat 31 scholen aangeven zowel geen mondelinge als schriftelijke terugkoppeling van VO naar PO te krijgen.

5. Lokale afspraken

Samenwerking

Wat opvalt is dat er niet veel voorbeelden worden gegeven van samenwerking tussen schoolbesturen. Vijfentwintig schoolbesturen geven aan dat er binnen de organisatie een

netwerk van intern begeleiders op lokaal niveau is. Opvallend is dat de meeste netwerken met name binnen de eigen schoolbesturen zijn en niet in samenwerking met andere schoolbesturen.

Gemeentelijk overleg

Het is opvallend dat er op bijna geen enkel onderwerp door alle schoolbesturen wordt aangegeven dat er afspraken zijn gemaakt tijdens de bestuurlijke overleggen in de gemeenten. Ieder schoolbestuur geeft een ander antwoord op de vraag of er op genoemde onderwerpen als afstemming onderwijs-zorg, inzet jeugd-GGZ, dyslexie, leerlingevervoer etc. op bestuurlijk niveau afspraken zijn gemaakt. Misschien zijn de afspraken er wel, maar weet men er niet van.

Bij negen van de eenentwintig gemeenten zijn alle schoolbesturen tevreden of zeer tevreden met de opbrengsten van de bestuurlijke overleggen. Bij de andere twaalf gemeenten zijn er enkele schoolbesturen (zeer) ontevreden of in sommige gevallen is de helft van de schoolbesturen (zeer) ontevreden over de opbrengsten van de bestuurlijke overleggen.

6. Financiële uitgaven

Bij meer dan veertig procent van de schoolbesturen worden de middelen voor passend onderwijs gecombineerd ingezet. Een deel gaat naar de scholen en een deel blijft bij het bestuur. In bijna negentig procent van de gevallen wordt een deel van het geld besteed aan het uitbreiden van onderwijs ondersteunend personeel. Daarnaast wordt geïnvesteerd in arrangementen, uitbreiding van de ib-ers, professionalisering en middelen/materialen. Driekwart van de schoolbesturen stelt voorwaarden aan de besteding van de middelen voor passend onderwijs.

Als concrete opbrengst wordt genoemd dat een doorverwijzing naar het S(B)O niet hoefde of dat het aantal doorverwijzingen lager is door de inzet van de middelen.

Onderzoeksrapportage Passend Onderwijs SWV PO 20.01, 2017-2018, subregio stad Groningen/Haren

Samenvatting

1. Algemene gegevens

In de subregio stad Groningen/Haren zijn 13 schoolbesturen die samen 54 scholen hebben, waaronder 4 scholen voor SBO en 6 voor SO. Er zijn 13.871 leerlingen, het gemiddelde aantal leerlingen per school is 315, het hoogste gemiddelde aantal van de subregio's in het SWV. In de afgelopen vier jaar is het leerlingenaantal met 138 leerlingen gedaald, in de afgelopen drie jaar is 1 school opgeheven. Dit zijn de laagste afnames in het SWV. De vragenlijst is ingevuld door alle schoolbesturen en 47 scholen.

2. Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Alle SOP's zijn nieuwer dan 1 september 2014 en daarmee wettelijk actueel. Het samenwerkingsverband vraagt echter een jaarlijkse actualisatie van het SOP. Op de vraag of het SOP actueel is geven 10 scholen aan geen actueel SOP te hebben.

In het OP van SWV PO 20.01 staat dat de SOP's op de website van de school en de website van de aangesloten schoolbesturen dienen te staan. Iets meer dan de helft van de scholen heeft het SOP op de website van de school staan, 21 scholen nog niet. Slechts 2 procent van de scholen heeft hun SOP ook op de website van het schoolbestuur staan. Bij de totstandkoming van het SOP heeft nog niet elke school hun SOP met het team overlegd (zes scholen niet). Bij vijf scholen heeft de MR geen gelegenheid gekregen om gebruik te maken van haar adviesrecht.

Expertise

In de subregio Groningen Haren kan er op elke problematiek of beperking die is bevraagd tenminste één school in ruime of in zeer ruime mate ondersteunen. Dit betekent dat een kind met één van deze beperkingen door een school in de subregio ondersteund kan worden.

Alle scholen geven aan kinderen met een taalstoornis, ADHD/ADD, een aan autisme verwante stoornis, faalangst, een achterstand in taal/lezen en rekenen te kunnen ondersteunen. Een groot deel van de scholen weet niet of ze ondersteuning kunnen bieden of kunnen geen ondersteuning bieden aan kinderen met een visuele of auditieve beperking, ernstige gedragsproblematiek of een combinatie van gedrags- en leerproblemen.

Alle scholen geven aan te beschikken over een intern begeleider, deze wordt gemiddeld 1330 uur per jaar ingezet. Ook geeft meer dan tachtig procent van de scholen aan de beschikking te hebben over een (ortho)pedagoog, gedragsspecialist, logopedist en onderwijsassistent. De onderwijsassistent wordt veel uren ingezet, de overige expertises minder.

Afspraken

84.6% van de schoolbesturen geeft aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs jeugdzorg. Eén schoolbestuur die dit nog niet heeft geeft aan dat deze wens er wel is.

Slechts drie schoolbesturen geven aan afspraken te hebben gemaakt met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise.

Ondersteuningsprogramma's scholen

De meeste scholen (minimaal zeventig procent) geven aan ondersteuningsprogramma's of methodieken voor preventie van gedragsproblematiek, de aanpak van gedragsproblematiek en onderwijs/zorg arrangementen te kunnen inzetten.

Scholen dienen een aantal verplichte protocollen en richtlijnen te hebben. Alle scholen hebben een monitor Veiligheidsbeleving kinderen. Voor de andere protocollen en richtlijnen geldt dat de meeste scholen die hebben, er is echter altijd wel minimaal één school die dit niet heeft. Een actieve geïmplementeerde meldcode hebben bijvoorbeeld zeven scholen niet.

Scholing

De meeste scholen hebben zich in dit schooljaar met het hele team voor wat Passend Onderwijs betreft geschoold in signaleren en analyseren, handelingsgericht werken, de-escalerend optreden en optreden bij gedragsproblematiek. Voor de komende twee jaar geven scholen aan niet veel meer aan scholing te doen, er is weinig ambitie m.b.t. scholing Passend Onderwijs bij de scholen.

Intern schoolondersteuningsteam

In het OP van het samenwerkingsverband staat dat de school een intern schoolteam dient te hebben gericht op leerlingenondersteuning. Drie scholen geven aan dit niet te hebben. Bij de scholen die wel een intern schoolondersteuningsteam hebben, komt dit team in wisselende frequentie bijeen.

3. Zorgplicht

Beleid

Alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt op de doorgaande lijn PO-VO. Daarnaast hebben bijna alle scholen beleid gemaakt t.a.v. aanmeldprocedures, de ondersteuningsstructuur en leerlingondersteuning. Het onderdeel waar het minst beleid op wordt gemaakt, is de doorgaande lijn voorschool-school.

Aanmeldprocedures

Ouders/verzorgers melden hun kind in de subregio het vaakst aan via een intakegesprek en aanmeldformulier. Uit de antwoorden die de scholen geven op de vraag hoe leerlingen aangemeld kunnen worden blijkt dat scholen vaak eerst met ouders in gesprek gaan voordat een kind schriftelijk wordt aangemeld. Dit is toegestaan, maar kan er wellicht ook voor zorgen dat scholen de zorgplicht proberen te omzeilen. In principe zou elke ouder vrij moeten zijn om hun kind meteen schriftelijk aan te melden.

Zorgplicht

Dertien scholen hebben niet alle aangemelde kinderen tijdig kunnen plaatsen op hun school. Ook zijn er elf scholen geweest die een leerling niet passend of tijdig elders konden plaatsen.

Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om ouders en kind te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Twaalf scholen geven aan in totaal meer dan 16 thuiszitters te hebben gehad. Zes schoolbesturen geven ook aan dat hun scholen thuiszitters hebben gehad. Wat scholen en schoolbesturen aangeven komt echter niet altijd overeen. Schoolbesturen weten niet altijd hoeveel thuiszitters hun scholen hebben gehad.

In de subregio is er één schoolbestuur dat aangeeft drie geschillenprocedures te hebben gehad over de verwijdering van een leerling.

Acht leerlingen zijn in het schooljaar 2017-2018 vanuit het S(B)O in de subregio teruggeplaatst naar het reguliere basisonderwijs. Negen reguliere scholen hebben kinderen uit het S(B)O opgenomen.

In totaal zijn er meer dan 133 zij-instromers (leerlingen die overstappen van BAO naar BAO anders dan door verhuizing) geweest. 23 scholen hebben meer dan vijf zij-instromers ontvangen.

Tien van de dertien schoolbesturen hebben afgelopen schooljaar in totaal 95 leerlingen doorverwezen naar het S(B)O. Drie schoolbesturen wisten het aantal doorverwijzingen niet. De meeste schoolbesturen geven aan in (bijna) alle gevallen bekend te zijn met de reden van verwijzing.

OPP

In het IJkinstrument basisondersteuning is opgenomen dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. Alle ouders worden bij dit proces betrokken. De meeste scholen betrekken de leerling ook bij het opstellen van het OPP (36 scholen doen dit). Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het ontwikkelingsperspectief bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd, uit de antwoorden blijkt dat dit ook gebeurt.

4. Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen

Op het gebied van afstemming met voorschoolse voorzieningen vindt er bij de meeste scholen warme overdracht (met en zonder ouders) plaats. Zeven scholen geven aan geen warme overdracht met de voorschoolse voorziening te hebben. Ruim de helft van de scholen heeft een voorschoolse voorziening in het gebouw. Scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw stemmen meer af en werken op meer vlakken samen dan scholen zonder voorschoolse voorzieningen in het gebouw.

Voortgezet onderwijs

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01. In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt door een groot deel van de scholen een open dag/ informatiebijeenkomst georganiseerd, vindt warme overdracht zonder ouders plaats en vindt er overleg tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs plaats. Zeven scholen geven aan zowel geen schriftelijke terugkoppeling, als mondelinge terugkoppeling van het voortgezet onderwijs te ontvangen.

5. Lokale afspraken

Samenwerking schoolbesturen

Zeven schoolbesturen geven verschillende voorbeelden van goede samenwerking met andere besturen aan, bij zes schoolbesturen is dit niet van toepassing en zijn geen voorbeelden bekend.

Bij twaalf schoolbesturen is een ib-netwerk aanwezig, in sommige gevallen bovenbestuurlijk.

Gemeentelijke overleggen

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. Afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp/zorg is hierbij

cruciaal. In een lokale setting dienen schoolbesturen af te stemmen met gemeenten over verschillende onderwerpen in relatie tot passend onderwijs.

De schoolbesturen denken erg verschillend over de afspraken die zijn gemaakt tijdens het bestuurlijk overleg. Zo geeft het ene schoolbestuur aan dat er afspraken zijn gemaakt op een bepaald onderwerp, terwijl een ander schoolbestuur aangeeft van niet of het niet te weten.

In de gemeente Haren zijn vier van de zes schoolbesturen tevreden over de opbrengsten, in Groningen zijn dat zeven van de negen.

Onderzoeksrapportage Passend Onderwijs SWV PO 20.01, 2017-2018, subregio Noord

Samenvatting

1. Algemene gegevens

In de subregio Noord zijn 8 schoolbesturen die samen 76 scholen hebben, waaronder één school voor SBO en één voor SO. Er zijn 8.165 leerlingen, het gemiddelde aantal leerlingen per school is 110, het laagste gemiddelde aantal van de subregio's in het SWV. In de afgelopen vier jaar is het leerlingenaantal met 794 leerlingen gedaald, in de afgelopen drie jaar zijn 12 scholen opgeheven. Dit zijn de hoogste afnames in het SWV.

De vragenlijst is ingevuld door alle schoolbesturen en 56 scholen.

2. Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Alle SOP's zijn recenter dan 1 september 2014, hiermee voldoen alle scholen aan de wettelijke eis dat een SOP niet ouder dan vier jaar mag zijn. Het samenwerkingsverband vraagt echter een jaarlijkse actualisatie van het SOP. Op de vraag of het SOP actueel is geven 13 scholen aan geen actueel SOP te hebben.

Het samenwerkingsverband vraagt daarnaast van de scholen dat het SOP op de website van de school en het schoolbestuur dient te staan. Bijna 68 procent van de scholen geeft aan dat het SOP op de website van de school staat (bij achttien scholen nog niet). Twee scholen hebben het SOP ook op de website van het schoolbestuur staan. Bij de totstandkoming van het SOP heeft nog niet elke school het SOP met het team overlegd (dertien scholen niet). Vijf scholen hebben hun SOP niet voor advies voorgelegd aan de MR.

Expertise

Meer dan veertig procent van de scholen geeft aan kinderen met achterstand in taal/lezen, achterstand in rekenen, dyslexie en hoogbegaafdheid in ruime of zeer ruime mate te kunnen ondersteunen. Het is daarnaast opvallend dat kinderen met een matige tot ernstige verstandelijke beperking, visuele handicap (blind/slechtziend) en auditieve handicap (doof/slechthorend) bij meer dan de helft van de scholen niet ondersteund kunnen worden of dat scholen niet weten of zij deze kinderen kunnen ondersteunen.

Alle scholen beschikken over een intern begeleider, deze wordt gemiddeld 523 uur per jaar ingezet. Ook geeft meer dan tachtig procent van de scholen aan de beschikking te hebben over een (ortho)pedagoog, gedragspecialist, logopedist en specialist hoogbegaafdheid. Maar deze functionarissen worden weinig ingezet (allen minder dan 85 uur per jaar). Een onderwijsassistent en leraarondersteuner wordt gemiddeld heeft meest ingezet (gemiddeld 733 en 613 uur per jaar).

Afspraken

62,5 procent van de schoolbesturen geeft aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs jeugdzorg. Eén schoolbestuur geeft aan dat dit nog niet het geval is, maar deze wens er wel is bij de scholen. Een ander schoolbestuur geeft aan dat er geen vaste afspraken zijn, maar wel een warm contact met een medewerker van het CJG.

Zes schoolbesturen geven aan afspraken te hebben gemaakt met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise. Twee schoolbesturen geven aan geen afspraken met andere besturen gemaakt te hebben. Noordkwartier en Marenland werken met elkaar samen. VCPONG en Lauwers en Eems geven aan met elkaar samen te werken. RENN4 geeft aan aanvullende afspraken gemaakt te hebben met Marenland en Noordkwartier. Westernieland werkt op specifieke onderwerpen samen met NoorderBasis en Lauwers en Eems.

Ondersteuningsprogramma's scholen

De meeste scholen (minimaal zeventig procent) geven aan ondersteuningsprogramma's of methodieken voor moeilijk lerende leerlingen, preventie van gedragsproblemen, sociale veiligheid en anti-pestprogramma's in te kunnen inzetten. Als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten zijn scholen in het primair- en voortgezet onderwijs per 1 augustus 2015 verplicht zorg te dragen voor een sociaal veilige school; twee scholen geven aan geen programma's of methodieken betreffende sociale veiligheid te kunnen inzetten. Ook zijn scholen verplicht een antipestprogramma te hebben, twee scholen geven aan geen antipestprogramma te kunnen inzetten.

Scholen dienen een aantal verplichte protocollen en richtlijnen te hebben. Hoewel de meeste scholen dit hebben, is er altijd wel één of meer scholen die bepaalde protocollen en richtlijnen niet heeft. Zo heeft 19,6 procent geen coördinator pestbeleid/pestprotocol en hebben zes scholen bijvoorbeeld geen sociaal veiligheidsplan.

Scholing

26 scholen geven aan geen specifieke scholing op het gebied van Passend Onderwijs te hebben georganiseerd voor hun leerkrachten. De scholen die wel aan scholing hebben gedaan, hebben zich met name geschoold in pedagogisch klimaat, signaleren & analyseren en handelingsgericht werken. Er is nog weinig ambitie in scholing bij de scholen.

Intern schoolondersteuningsteam

In het OP van het samenwerkingsverband staat dat de school een intern schoolteam dient te hebben gericht op leerlingenondersteuning. Een aantal scholen geeft aan dit niet te hebben, waarbij een aantal opmerkt dat de school daarvoor te klein is. Ook is voor niet iedere school duidelijk wat er met een intern schoolondersteuningsteam bedoeld wordt. Bij de scholen die wel een intern schoolondersteuningsteam hebben komt dit team in wisselende frequentie bijeen.

3. Zorgplicht

Beleid

Alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt op aanmeldprocedures, ondersteuningsstructuur en verwijzen naar S(B)O. Het onderdeel waar het minst beleid op wordt gemaakt, is het terugplaatsen van leerlingen uit het S(B)O naar een reguliere school en de doorgaande lijn van voorschool naar school.

Aanmeldprocedures

Ouders/verzorgers kunnen leerlingen het vaakst aanmelden via een aanmeldformulier of intakegesprek. Uit de antwoorden die de scholen geven op de vraag hoe leerlingen aangemeld kunnen worden blijkt dat scholen vaak eerst met ouders in gesprek gaan

voordat een kind wordt aangemeld. Dit is toegestaan, maar kan er wellicht ook voor zorgen dat scholen de zorgplicht proberen te omzeilen. In principe zou elke ouder vrij moeten zijn om hun kind meteen schriftelijk aan te melden.

Zorgplicht

Zeven scholen hebben niet alle aangemelde kinderen tijdig kunnen plaatsen op hun school. Ook zijn er vijf scholen geweest die voor een leerling niet passend of tijdig een andere passende plaats konden vinden.

Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om de ouders en de leerling te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Zes scholen geven aan in totaal zes thuiszitters te hebben gehad. Vier schoolbesturen geven ook aan dat hun scholen thuiszitters hebben gehad. Wat scholen en schoolbesturen aangeven komt echter niet altijd overeen. Schoolbesturen weten niet altijd hoeveel thuiszitters hun scholen hebben gehad.

Eén leerling is in het schooljaar 2017-2018 vanuit een S(B)O-school uit de subregio teruggeplaatst naar het reguliere basisonderwijs. Zes reguliere scholen geven aan in totaal negen leerlingen uit het S(B)O opgenomen te hebben.

In totaal zijn er meer dan 115 zij-instromers (leerlingen die overstappen van BAO naar BAO anders dan door verhuizing) bij 35 scholen ingestroomd.

Zeven van de acht schoolbesturen hebben in totaal 81 leerlingen afgelopen schooljaar doorverwezen naar het S(B)O. Eén schoolbestuur wist niet hoeveel leerlingen naar het S(B)O zijn doorverwezen. Zeven van de acht schoolbesturen geven aan in (bijna) alle gevallen bekend te zijn met de reden van verwijzing. Eén schoolbestuur is nooit bekend met de reden van verwijzing naar het S(B)O.

OPP

In het IJkinstrument basisondersteuning is opgenomen dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. De meeste scholen doen dit ook. Negen scholen betrekken de leerling niet bij het opstellen van het OPP. Twee scholen geven aan nooit overleg te hebben met de ouders bij het opstellen van het OPP. Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het ontwikkelingsperspectief bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd. De twee scholen die aangeven nooit overleg te hebben met ouders bij het opstellen van het OPP hebben ook geen overleg met de ouders bij de uitvoering van het OPP.

4. Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen

Op het gebied van afstemming met voorschoolse voorzieningen vindt er bij de meeste scholen warme overdracht plaats. Toch zijn er twaalf scholen die geen enkele vorm van warme overdracht met de voorschoolse voorziening hebben. Opmerkelijk is dat drie scholen geen voorbeeld kunnen geven van afstemming met voorschoolse voorzieningen. Scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw stemmen op meer verschillende manieren af. Bovendien werken de scholen met een voorschoolse voorziening in het

gebouw op meer vlakken samen dan scholen zonder voorschoolse voorzieningen in het gebouw.

Voortgezet onderwijs

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01. In de afstemming met het voortgezet onderwijs vindt bij een groot deel van de scholen schriftelijke terugkoppeling van VO naar PO, warme overdracht zonder ouders en een open dag/informatiebijeenkomst plaats. Drie scholen geven aan zowel geen schriftelijke terugkoppeling, als mondelinge terugkoppeling van het voortgezet onderwijs te ontvangen.

5. Lokale afspraken

Samenwerking schoolbesturen

Noordkwartier en Marenland geven aan dat er een overleg met de DAL/BMWE-gemeenten is over VVE. Westernieland werkt samen met Lauwers en Eems en Noorderbasis. Tot slot geven Noordkwartier, Marenland en VCPONG aan samen te werken. NoorderBasis, VGPONN en Primenius kunnen geen voorbeelden geven van samenwerking binnen subregio Noord.

Gemeentelijke overleggen

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. Afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp/zorg is hierbij cruciaal. In een lokale setting dienen schoolbesturen af te stemmen met gemeenten over verschillende onderwerpen in relatie tot passend onderwijs. De schoolbesturen denken erg verschillend over de afspraken die zijn gemaakt tijdens bestuurlijk overleggen. Zo geeft het ene schoolbestuur aan dat er afspraken zijn gemaakt op een bepaald onderwerp, terwijl een ander schoolbestuur aangeeft van niet of het niet te weten. Opvallend is ook dat een aantal schoolbesturen ontevreden zijn over de opbrengsten van deze bestuurlijke overleggen.

Onderzoeksrapportage Passend Onderwijs SWV PO 20.01, 2017-2018, subregio West

Samenvatting

1. Algemene gegevens

In de subregio West zijn 5 schoolbesturen die samen 54 scholen hebben, waaronder één school voor SBO. Er zijn 7.955 leerlingen, het gemiddelde aantal leerlingen per school is 150. In de afgelopen vier jaar is het leerlingenaantal met 509 leerlingen gedaald, in de afgelopen drie jaar zijn 6 scholen opgeheven.

De vragenlijst is ingevuld door alle schoolbesturen en 47 scholen.

2. Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Van 43 scholen is het SOP nieuwer dan 1 september 2014 en daarmee wettelijk actueel. Vier scholen hebben geen actueel SOP. Eén school geeft hierbij aan dat het op de planning staat om het SOP op 1 januari 2019 geactualiseerd vast te stellen. In het OP van SWV PO 20.01 staat dat het SOP op de website van de school en de website van het aangesloten schoolbestuur dient te staan. Bij 30 van de 47 scholen staat het SOP daadwerkelijk op de website van de school. Geen enkele school heeft het SOP op de website van hun schoolbestuur staan. Bij de totstandkoming van het SOP heeft bijna elke school overleg gehad met het team (vier scholen niet) en hebben bijna alle scholen hun SOP aan de MR voorgelegd voor advies (twee scholen niet).

Expertise

Alle scholen kunnen (tenminste in geringe mate) kinderen met een achterstand in taal/lezen en rekenen, dyslexie, faalangst, hoogbegaafdheid en autisme of verwante stoornis ondersteunen. Kinderen met een matige tot ernstige verstandelijke beperking, downsyndroom, visuele handicap, auditieve handicap en hechtingsstoornis kunnen door een relatief groot deel van de scholen niet worden ondersteund of de scholen weten niet of ze deze kinderen kunnen ondersteunen. Als scholen al aangeven dat ze deze kinderen kunnen ondersteunen dan is dit met name in geringe mate.

Het valt op dat de schoolbesturen aangeven meer beschikbare expertise te hebben dan de scholen. Alle schoolbesturen geven aan dat ze een intern begeleider, onderwijsassistent, (ortho)pedagoog, gedragsspecialist en specialist hoogbegaafdheid beschikbaar hebben. Alle scholen geven aan dat ze een intern begeleider en een gedragsspecialist beschikbaar hebben. De meeste uren worden ingezet voor de inzet van de intern begeleider en de onderwijsassistent. Ook al hebben alle scholen een gedragsspecialist beschikbaar, toch wordt deze functionaris in vergelijking met andere functionarissen weinig uren ingezet. Verder geven zowel een aantal schoolbesturen als scholen aan geen leraarondersteuner en remedial teacher beschikbaar te hebben, maar worden er in vergelijking met andere functionarissen redelijk veel uren ingezet voor de inzet van de leraarondersteuner.

Afspraken

Drie van de vijf schoolbesturen (CKC, Quadraten en OPON) geven aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs en jeugdzorg. Verder geven twee van de vijf schoolbesturen (OPON en Quadraten) aan

afspraken te hebben gemaakt met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise.

Ondersteuningsprogramma's scholen

Wat opvalt is dat geen enkel programma door alle scholen wordt ingezet, er zijn altijd wel één à twee scholen die het programma niet inzetten of niet weten of ze het in kunnen zetten. Toch zijn er scholen die alle programma's wel in voldoende of (zeer) ruimtelijke mate inzetten. Er kan dus gesteld worden dat als een kind behoefte heeft aan een van de ondersteuningsprogramma's, er een school is in de subregio West die het kan inzetten.

Scholen dienen een aantal verplichte protocollen en richtlijnen te hebben. Zo hebben alle scholen een pestprotocol en is er een aanspreekpunt aanwezig op school. De andere protocollen en richtlijnen zijn tenminste bij 83 procent van de scholen aanwezig.

Scholing

Drieëndertig van de 47 scholen geven aan voor wat betreft Passend Onderwijs specifieke scholing of andere activiteiten voor hun leerkrachten in het schooljaar georganiseerd te hebben. Zo'n 30 tot 40 procent van de scholen heeft scholing voor het hele team georganiseerd op de onderwerpen: signaleren & analyseren, handelingsgericht werken, woordenschat en pedagogisch klimaat. Bij 51,5 procent van de scholen is scholing m.b.t. ondersteuning van kinderen met spraak/ taalstoornis voor een deel van het team georganiseerd en bij 45,5 procent van de scholen is scholing m.b.t. het opstellen van ontwikkelingsperspectiefplan voor een deel van het team georganiseerd.

Er is (nog) weinig ambitie in scholing (voor het hele team) bij de scholen.

Intern schoolondersteuningsteam

In het OP van het samenwerkingsverband staat dat de school een intern schoolteam gericht op leerlingondersteuning dient te hebben. Een aantal scholen geeft aan dit niet te hebben, dat leerlingondersteuning via een ander overleg gaat of dat ze een andere werkwijze hebben. Bij de scholen die wel een intern schoolondersteuningsteam hebben komt dit team in wisselende frequentie bijeen, maar bij twintig scholen in ieder geval één keer per week.

3. Zorgplicht

Beleid

Het valt op dat binnen de subregio bijna alle schoolbesturen beleid hebben gemaakt op alle genoemde onderwerpen. Alleen op het gebied van de doorgaande lijn van voorschool naar (speciaal) basisonderwijs heeft één schoolbestuur geen beleid gemaakt.

Aanmeldprocedures

De meeste scholen (85,1%) geven aan dat ouders/ verzorgers hun kind op school kunnen aanmelden via een aanmeldformulier, bij dertig scholen verloopt de aanmelding middels een gesprek met directeur/ leerkracht en bij 72,3 procent van de scholen kan dit via een intakegesprek. Verder geven vijftien scholen aan dat het telefonisch kan, elf scholen geven aan met een brief en bij zeventien scholen kan de aanmelding ook middels een mail naar de directeur/ leerkracht.

Zorgplicht

Acht van de 47 scholen hebben aangemelde kinderen niet tijdig kunnen plaatsen op hun school. Daarnaast zijn er vijf scholen geweest die in het schooljaar kinderen niet passend binnen zes weken elders konden plaatsen.

Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om ouders en kind te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Drie scholen geven aan elk één thuiszitter te hebben gehad en drie schoolbesturen geven ook aan

thuiszitters te hebben gehad. Echter de antwoorden van de schoolbesturen en scholen komen niet overeen.

Verder is er één leerling vanuit een SBO-school uit de subregio teruggeplaatst naar het reguliere basisonderwijs. Drie reguliere scholen hebben in totaal vijf leerlingen rechtstreeks opgenomen van het S(B)O.

In totaal zijn er meer dan 76 zij-instromers (leerlingen die overstappen van BAO naar BAO anders dan door verhuizing) geweest. Zeven scholen hebben meer dan vijf zij-instromers ontvangen.

Drie van de vijf schoolbesturen hebben in het schooljaar in totaal 99 leerlingen doorverwezen naar het S(B)O. Eén schoolbestuur weet het aantal doorverwijzingen niet en één schoolbestuur heeft geen doorverwijzingen gehad. Vier van de vijf schoolbesturen zijn in 100 procent van de gevallen bekend met de reden van doorverwijzing naar S(B)O. Eén schoolbestuur geeft aan nooit bekend te zijn met de reden.

In de subregio hebben de schoolbesturen in het schooljaar 2017-2018 geen geschillenprocedures bij de geschillencommissie passend onderwijs gehad.

OPP

Het IJkinstrument basisondersteuning geeft aan dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. De meeste scholen (66 %) doen dit ook, maar toch zijn er zestien scholen die de leerling niet bij het opstellen van het OPP betrekken. Op één school na hebben alle scholen overleg met de ouders bij het opstellen van het OPP. Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het OPP bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd. De school die aangeeft nooit overleg te hebben met ouders bij het opstellen van het OPP heeft ook geen overleg met de ouders bij de uitvoering van het OPP.

4. Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen

Op het gebied van afstemming met voorschoolse voorzieningen wordt bij de meeste scholen gebruik gemaakt van overdrachtsformulieren. Er is bij 23 scholen samenwerking/afstemming/overleg tussen de contactpersoon van de voorschool en de ib-er of leerkracht van de school. Daarnaast vindt er bij 25 scholen warme overdracht zonder ouders plaats en geven in totaal 16 scholen aan dat ze warme overdracht met ouders hebben. Collegiale consultatie en bezoek/observeren op de voorschool vindt vaker plaats bij scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw. Verder valt het op dat twintig scholen aangeven geen voorbeelden van samenwerking met voorschoolse voorzieningen te hebben. Voor de rest worden er weinig onderwerpen genoemd waarop wordt afgestemd of samengewerkt, maar wordt er wel meer afgestemd dan samengewerkt met de voorschool.

Voortgezet onderwijs

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01. In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt er door de meeste scholen (tenminste door 70 procent van de scholen) afgestemd op het gebied van open dag/informatiebijeenkomst, warme overdracht zonder ouders, overleg PO-VO, meedraaien op VO voor leerlingen en schriftelijke terugkoppeling van VO naar PO. Ook een groot deel van de scholen (tenminste 44,7 procent) stemt af met het voortgezet onderwijs op het gebied van contact/bezoek van medewerker school en ouders (+kind) aan VO, extra aanbod hoogbegaafden: Masterclass HB, plusklas en mondelinge terugkoppeling van VO naar PO.

5. Lokale afspraken

Samenwerking schoolbesturen

Twee van de vijf schoolbesturen (OPON en Quadraten) geven aan samenwerking met andere schoolbesturen en/ of andere partijen te hebben. Alle schoolbesturen geven aan dat er binnen de organisatie een netwerk van intern begeleiders op lokaal niveau is.

Gemeentelijke overleggen

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. Afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp/zorg is hierbij cruciaal. In een lokale setting dienen schoolbesturen af te stemmen met gemeenten over verschillende onderwerpen in relatie tot passend onderwijs. De schoolbesturen denken erg verschillend over de afspraken die zijn gemaakt tijdens het bestuurlijk overleg. Alleen over afstemming voortgezet onderwijs met de basisschool geven alle besturen aan dat er afspraken zijn gemaakt. Met name de schoolbesturen in de gemeente Marum geven op de meeste onderwerpen aan dat er afspraken zijn gemaakt. Verder zijn de meeste schoolbesturen (zeer) tevreden met de opbrengsten van de bestuurlijke overleggen. Eén bestuur geeft aan ontevreden te zijn met de opbrengsten in de gemeente Grootegast.

Onderzoeksrapportage Passend Onderwijs SWV PO 20.01, 2017-2018, subregio Zuidoost

Samenvatting

1. Algemene gegevens

In de subregio Zuidoost zijn 12 schoolbesturen die samen 117 scholen hebben, waaronder 4 scholen voor SBO en 3 scholen voor SO. Er zijn 15.199 leerlingen, het gemiddelde aantal leerlingen per school is 137. In de afgelopen vier jaar is het leerlingenaantal met 766 leerlingen gedaald, in de afgelopen drie jaar zijn 10 scholen opgeheven. De subregio heeft het grootste aantal leerlingen en de meeste scholen. In de subregio en de subregio Noord zijn de meeste scholen opgeheven. In de subregio Zuidoost zijn de meeste 'gewichtleerlingen'.

De vragenlijst is ingevuld door alle schoolbesturen en 105 scholen.

2. Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Alle SOP's zijn nieuwer dan 1 september 2014 en daarmee wettelijk actueel. Het samenwerkingsverband vraagt echter een jaarlijkse actualisatie van het SOP. Op de vraag of het SOP actueel is geven 12 scholen aan dat zij hun SOP niet actueel vinden. In het OP van SWV PO 20.01 staat verder dat de SOP's op de website van de school en de website van de aangesloten schoolbesturen dienen te staan. Tachtig procent van de scholen hebben hun SOP op de website van de school staan, 21 scholen dus nog niet. Slechts 11,4 procent van de scholen heeft hun SOP ook op de website van het schoolbestuur staan. Bij de totstandkoming van het SOP heeft nog niet elke school hun SOP met het team overlegd (zes scholen niet). Negen scholen hebben hun SOP niet voor advies voorgelegd aan de MR.

Expertise

In de subregio kan er op elke bevroegde problematiek of beperking tenminste één school in zeer ruime mate ondersteuning bieden. Er kan dus gesteld worden dat een kind met één van deze beperkingen door een school in de subregio ondersteund kan worden.

Alle scholen geven aan kinderen met ADHD/ADD, faalangst, een achterstand in taal/lezen en rekenen te kunnen ondersteunen. Meer dan veertig procent van de scholen geven aan kinderen met ADHD/ADD, faalangst, autisme of verwante stoornis, achterstand in taal/lezen, achterstand in rekenen en dyslexie in ruime of zeer ruime mate te kunnen ondersteunen.

Bij de meeste scholen is er minder expertise voor het ondersteunen van kinderen met een matige tot ernstige verstandelijke beperking, ernstige gedragsproblemen, een combinatie van gedrags- en leerproblemen en hechtingsstoornissen. De S(B)O-scholen geven aan deze expertise vaak wel te hebben.

Op één school na beschikken alle scholen in de subregio over een intern begeleider, deze wordt gemiddeld 660 uur per jaar ingezet. Ook geeft meer dan tachtig procent van de scholen aan de beschikking te hebben over een (ortho)pedagoog, gedragspecialist, logopedist en schoolmaatschappelijk werker. Maar deze functionarissen worden weinig uren ingezet. Een onderwijsassistent wordt gemiddeld het meeste aantal uren ingezet (gemiddeld 1.211 uur per jaar).

Afspraken

72,7 procent van de schoolbesturen geeft aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs jeugdzorg. Eén schoolbestuur die dit nog niet heeft geeft aan dat deze wens er wel is.

Slechts twee schoolbesturen geven aan afspraken te hebben gemaakt met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise.

Ondersteuningsprogramma's scholen

De meeste scholen (minimaal zeventig procent) geven aan ondersteuningsprogramma's of methodieken voor moeilijk lerende leerlingen, preventie van gedragsproblemen, aanpak van gedragsproblemen, sociale veiligheid en anti-pestprogramma's te kunnen inzetten.

Scholen dienen een aantal verplichte protocollen en richtlijnen te hebben. Hoewel de meeste scholen dit hebben, zijn er altijd wel één of meer scholen die dit niet hebben. Een actieve geïmplementeerde meldcode hebben bijvoorbeeld zeventien scholen niet.

Scholing

Achtenvijftig van de 105 scholen geven aan m.b.t. Passend Onderwijs specifieke scholing of andere activiteiten voor hun leerkrachten georganiseerd te hebben. De meeste scholen hebben zich met het hele team geschoold in signaleren en analyseren, handelingsgericht werken en het pedagogisch klimaat. Er is nog weinig ambitie m.b.t. scholing Passend Onderwijs bij de scholen.

Intern schoolondersteuningsteam

In het OP van het samenwerkingsverband staat dat de school een intern schoolteam gericht op leerlingenondersteuning dient te hebben. Een aantal scholen geeft aan dit niet te hebben en een aantal scholen geeft aan dit niet te hebben omdat de school een kleine school is. Ook is voor niet iedere school duidelijk wat er met een intern schoolondersteuningsteam bedoeld wordt. Bij de scholen die wel een intern schoolondersteuningsteam hebben komt dit team in wisselende frequentie bijeen.

3. Zorgplicht

Beleid

Alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt op aanmeldprocedures en ondersteuningsstructuur. Het onderdeel waar het minst beleid op wordt gemaakt, is het terugplaatsen van leerlingen uit het S(B)O naar een reguliere school en de doorgaande lijn van voorschool naar school.

Aanmeldprocedures

Het vaakst wordt aangegeven dat ouders/verzorgers leerlingen kunnen aanmelden via een intakegesprek en aanmeldformulier. Uit de antwoorden die de scholen geven op de vraag hoe leerlingen aangemeld kunnen worden blijkt dat scholen vaak eerst met ouders in gesprek gaan voordat een kind wordt aangemeld. Dit is toegestaan, maar kan er wellicht ook voor zorgen dat scholen de zorgplicht proberen te omzeilen. In principe zou elke ouder vrij moeten zijn om hun kind meteen schriftelijke aan te melden.

Zorgplicht

Zeventien scholen hebben de aangemelde kinderen niet tijdig kunnen plaatsen op hun school. Ook zijn er zeventien scholen geweest die een leerling niet passend of tijdig elders konden plaatsen.

Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om

ouders en kind te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Twintig scholen geven aan in totaal 22 thuiszitters te hebben gehad. Acht schoolbesturen geven ook aan dat hun scholen thuiszitters hebben gehad. Wat scholen en schoolbesturen aangeven komt echter niet altijd overeen. Schoolbesturen weten niet altijd hoeveel thuiszitters hun scholen hebben gehad.

Vier leerlingen zijn vanuit een S(B)O-school uit de subregio Zuidoost teruggeplaatst naar het basisonderwijs. Negen reguliere scholen hebben negen leerlingen uit het S(B)O opgenomen.

In totaal zijn er meer dan 246 zij-instromers (leerlingen die overstappen van BAO naar BAO anders dan door verhuizing) geweest. 26 scholen hebben meer dan vijf zij-instromers ontvangen.

Acht van de 11 (niet RENN4) schoolbesturen hebben in totaal 105 leerlingen doorverwezen naar het S(B)O. Drie schoolbesturen wisten het aantal niet. Alle schoolbesturen geven aan in (bijna) alle gevallen bekend te zijn met de reden van verwijzing.

In de subregio is er één schoolbestuur met een geschillenprocedure bij de geschillencommissie passend onderwijs geweest.

OPP

Het IJkinstrument basisondersteuning geeft aan dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. De meeste scholen doen dit ook. 34 scholen betrekken de leerling niet bij het opstellen van het OPP. Zeven scholen geven aan nooit overleg te hebben met de ouders bij het opstellen van het OPP. Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het ontwikkelingsperspectief bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd. De zeven scholen die aangeven nooit overleg te hebben met ouders bij het opstellen van het OPP hebben ook geen overleg met de ouders bij de uitvoering van het OPP.

4. Doorgaande lijn

Voorschoolse voorzieningen

Bij 46 scholen is er een voorschoolse voorziening in het gebouw, bij 59 niet. Op het gebied van afstemming met voorschoolse voorzieningen wordt er bij de meeste scholen gebruik gemaakt van een overdrachtsformulier en vindt er warme overdracht plaats. Twintig scholen hebben echter geen enkele vorm van warme overdracht met de voorschoolse voorziening. Opmerkelijk is dat vier scholen geen voorbeeld kunnen geven van afstemming met voorschoolse voorzieningen. Scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw stemmen op meer manieren af en werken op meer vlakken samen dan scholen zonder voorschoolse voorzieningen in het gebouw.

Voortgezet onderwijs

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01. In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt door een groot deel van de scholen een open dag/ informatiebijeenkomst georganiseerd, vindt warme overdracht zonder ouders plaats en vindt overleg PO-VO plaats. Twaalf scholen geven aan zowel geen schriftelijke als mondelinge terugkoppeling van het voortgezet onderwijs te ontvangen.

5. Lokale afspraken

Samenwerking schoolbesturen

Elk schoolbestuur geeft per gemeente binnen SWV PO 20.01 andere voorbeelden van goede samenwerking. Wat opvalt is dat er niet veel voorbeelden worden gegeven van samenwerking tussen schoolbesturen (2). Wel worden er voorbeelden gegeven van samenwerking binnen het bestuur. Ib-netwerken op lokaal niveau worden ook met name georganiseerd op schoolbestuursniveau. Schoolbesturen geven aan geen ib-netwerken op lokaal niveau tussen ib-ers van meerdere schoolbesturen te hebben.

Gemeentelijke overleggen

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. Afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp/zorg is hierbij cruciaal. In een lokale setting dienen schoolbesturen af te stemmen met gemeenten over verschillende onderwerpen in relatie tot passend onderwijs.

De schoolbesturen denken erg verschillend over de afspraken die zijn gemaakt tijdens het bestuurlijk overleg. Zo geeft het ene schoolbestuur aan dat er afspraken zijn gemaakt op een bepaald onderwerp, terwijl een ander schoolbestuur aangeeft van niet of het niet te weten. Opvallend is ook dat een aantal schoolbesturen ontevreden of zeer ontevreden te zijn over de opbrengsten van deze bestuurlijke overleggen.